

25 Nov 2025

*El concurs sense massa i els límits amb el concurs voluntari.
Estat de la situació a final de
2025*

Jornada Concursal
Girona 2025

Art. 486 TRLC

Marc legal bàsic del TRLC

«El deutor persona natural, sigui o no empresari, podrà sol·licitar l'exoneració del passiu insatisfet en els termes i condicions establerts en aquesta llei, sempre que sigui un deutor de bona fe:

1. Amb subjecció a un pla de pagaments sense prèvia liquidació de la massa activa, d'acord amb el règim d'exoneració contemplat a la subsecció 1a de la secció 3a següent
2. Amb la liquidació de la massa activa. En aquest cas, l'exoneració s'ha de sotmetre al règim previst a la subsecció 2a de la secció 3a següent, si la causa de conclusió del concurs fos la finalització de la fase de liquidació de la massa activa o la insuficiència d'aquesta massa per satisfer els crèdits contra la massa»

Vies alternatives. Criteri majoritari

Criteri AP Barcelona. SAP 713/2024 de 15 de juliol, FJ 2

«Aquestes dues vies per obtenir l'exoneració són plantejades pel legislador, en principi, com a opcions alternatives, de manera que no és possible seguir-ne una i l'altra de forma simultània en un mateix concurs»

Criteri reiterat per SAP València 133/2024 de 8 de maig

«Si el jutge, d'ofici, declara que estem davant d'un concurs sense massa i, per tant, sense liquidar cap bé perquè ha considerat que són antieconòmics, no pot sol·licitar-se per part de la deutora ni interessar-se per part dels creditors que s'aprovi un pla de pagaments amb els deutes que no resulten exonerats i encara menys pot ser el jutge qui condueixi a aquesta situació ja que no hi ha béns amb què atendre aquest possible pla de pagaments segons el dictat de l'auto en virtut dels articles 37 bis c i 37 ter TRLC»

Criteri minoritari

SAP Madrid (Secció 28a) 282/2025, 19 de setembre de 2025

«Si bien se han mantenido diversos criterios en relación a esta cuestión (...) consideramos que en estos supuestos **la vía que reconoce dicho precepto no es excluyente de la opción por el deudor del plan de pagos atendiendo a los ingresos que percibe**»

Efecte processal:

«Resulta inherente a la estimación del recurso que acordemos la **nulidad de las actuaciones practicadas a fin de que se siga el trámite correspondiente previsto en el artículo 498 TRLC** para que los interesados puedan ejercitar el derecho de defensa en los términos que se establecen para la exoneración con sujeción a un plan de pagos y para que el juez verifique los presupuestos y requisitos de aprobación»

Acords d'unificació dels Jutjats Mercantils de Madrid (octubre 2025)

«Si bien es cierto que el criterio mayoritario es el de su no admisión por la equiparación que el artículo 501.2 del TRLC hace entre el concurso sin masa y el concurso que ha finalizado tras liquidar íntegramente todo el activo hay quienes consideran que si el deudor dispone de parte embargable y abultada del sueldo y quiere presentar igualmente un plan de pagos se debería admitir como manifestación de su voluntad de pago» «En este punto no se alcanza ningún acuerdo»

Una sola categoria de concurs

Extensió de l'examen d'ofici (SAP Barcelona 713/2024). Derivacions de l'article 486 TRLC segons SAP Barcelona 713/2024

1. **La regla general no sembla ser l'exoneració directa, sinó l'exoneració mitjançant un pla de pagaments**, que és la via que el legislador regula en primer lloc.
2. L'opció per una o altra via no pot respondre al simple caprici del concursat, sinó que ha d'estar basada en la constatació del compliment dels requisits legals.
3. **Quan un concurs s'hagi de concloure amb liquidació o sense liquidació de la massa activa, és el jutge qui ho ha de decidir**. Aquesta decisió no es pot prendre de manera arbitrària ni atenent només la petició d'una de les parts, sinó després d'analitzar les dades disponibles sobre l'existència o inexistència de massa activa en el moment de la conclusió.

AAB 165/2025

Es pot inadmetre una sol·licitud de concurs perquè el deutor la formula com a concurs sense massa, quan el jutge entén que hi ha actius i per tant procediria un concurs voluntari amb massa?

L'Audiència articula la resposta en tres idees clau:

a) Hi ha insolvència i legitimitat: no hi ha obstacle per a la declaració

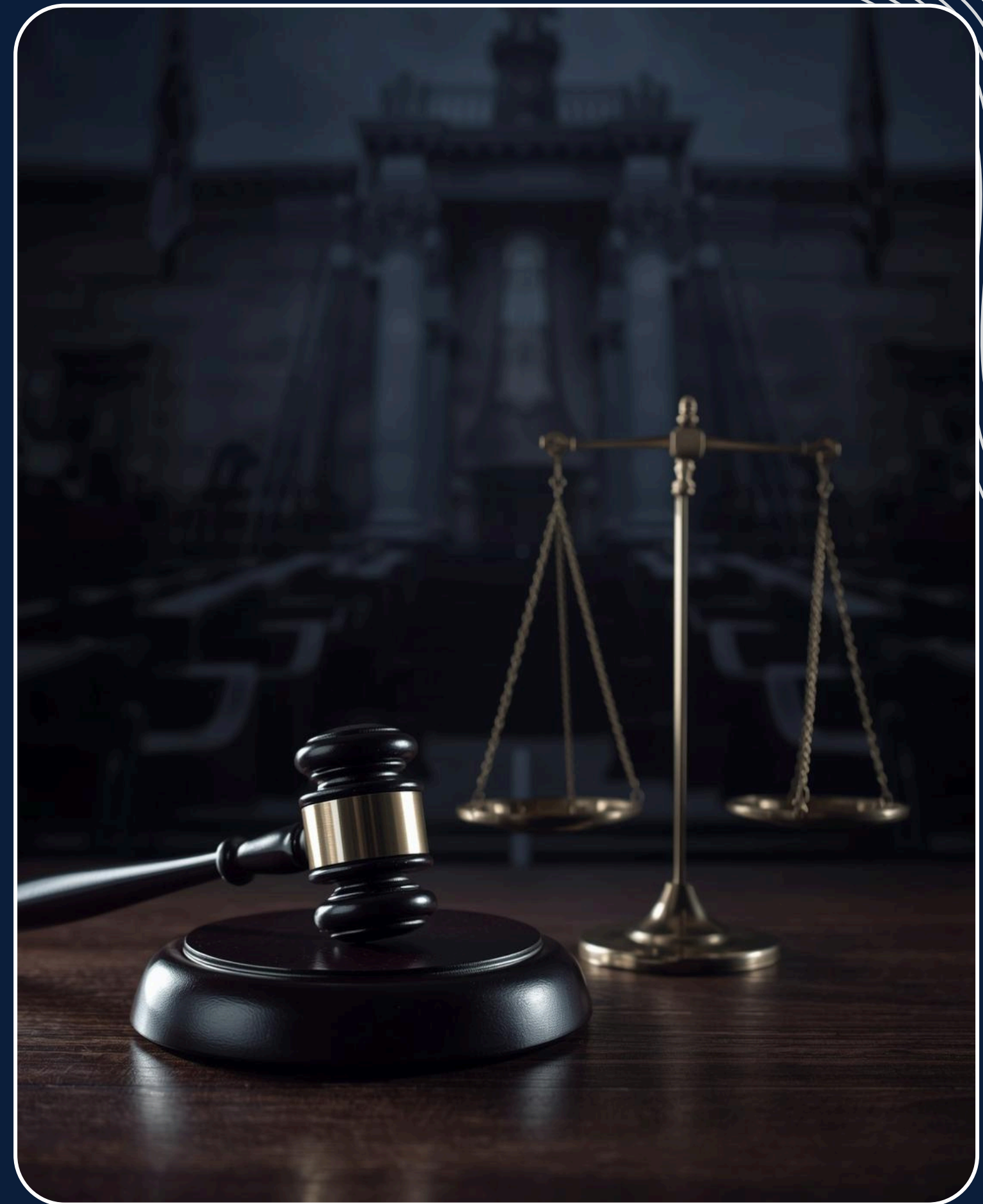
oNo es discuteix la insolvència,

oNo es discuteix la legitimitat del deutor per sol·licitar el concurs,

oPer tant, no hi ha cap obstacle de fons per a la declaració de concurs.

b) L'art. 37 bis no crea una "categoria de concurs" diferent. L'art. 37 bis TRLC no estableix una categoria de concurs de distinta naturalesa al concurs voluntari o al necessari, sinó que "únicamente establece particularidades en cuanto a la tramitación".

c) Caràcter excepcional de la inadmissió i principi pro actione

Elecció inadequada de la via

Anàlisi de la normativa i jurisprudència

SAP Barcelona 713/2024, 15 de

juliol. «El fet que la declaració del concurs com a concurs sense massa hagi esdevingut ferma (...) no ha d'impedir que es procedeixi a la correcció dels termes d'aquesta declaració, ja que creiem que l'alternativa a aquest procedir (denegar l'exoneració) és molt més perjudicial per al concursat.»

Nul·litat i retroacció

AAP Barcelona 108/2024

El tribunal afirma que, encara que s'hagi sol·licitat com a CSM, correspon declarar-lo com a CV i no simplement presentar un pla de pagaments. Requisits documentals mínims: memòria, ingressos cònjuge i llista creditors

Impossibilitat de desistiment

El deutor, un cop declarat el concurs, pot desistir de la seva sol·licitud? Auto JM 13 Madrid 29/9, AAP Barcelona 20/9/2018, AAP Barcelona 19/7/24

Regles del desistiment

Marc normatiu

- Art. 19 LEC
- Art. 465 TRLC
- Regla general de supletorietat de la LEC només "en lo no previsto" per la normativa concursal.

"Las causas de conclusión del concurso se regulan en el artículo 176 de la LC, entre ellas no se recoge, para el concurso voluntario, ni el desistimiento, ni la renuncia a la acción por parte del deudor (...).

Por lo tanto, no es necesario acudir a las normas de la LEC por cuanto la normativa concursal establece las disposiciones específicas sobre terminación normal o anormal del concurso."

El procediment concursal no es regeix pel principi dispositiu:

"A diferencia de lo que ocurre en los procedimientos declarativos, en los que actúa, como regla general, el principio dispositivo; en el procedimiento concursal ese principio dispositivo no se reconoce, vinculándose la declaración del concurso no a que el deudor lo inste, sino a que se acredite la situación de insolvencia.

De ahí que no tenga sentido ni procesal ni material invocar la aplicación supletoria de los artículos 19 y 20 de la LEC."

Criteria actual

En la pràctica, rebem sovint sol·licituds presentades com a CSM, però que, per l'existència d'ingressos embargables o d'actius, han de tramitar-se com a CV.

1. Expliquem el criteri tècnic que ens porta a apreciar que correspon un CV i no un CSM.
2. Requerim al sol·licitant perquè, en el termini de X dies, indiqui si vol continuar amb la tramitació com a concurs voluntari, ja sigui: amb pla de pagaments i sense liquidació, o bé amb obertura de liquidació.
3. **Advertim que, en cas de no respondre, s'entendrà que el sol·licitant no manté l'interès en la declaració de concurs.**
4. Amb aquesta metodologia, busquem evitar declaracions de concurs voluntari que el propi deutor no desitja, i alhora assegurar que la resolució s'ajusta al marc legal i als requisits de l'art. 486 TRLC.

Documentació essencial

Documentació requerida en el moment inicial i posterior (6, 7 i 501.3 TRLC)

Memòria

No pot ser vaga ni estereotipada.

Ha d'explicar de forma concreta l'història personal i econòmica del deutor

Origen i evolució del sobreendeutament

Permet valorar: si la insolvència és actual, imminent o probable; si hi ha bona fe o alguna conducta prohibida de l'article 487 TRLC.

És clau també per examinar si existeix endeutament temerari i sobreendeutament actiu.

Inventari

L'inventari detalla tots els actius i el seu valor de mercat actualitzat.

Creditors

Origen, data, import del capital, naturalesa, data de venciment i data d'impagament.

No ens calen altres dades de contacte del creditor

Documentació addicional

Documentació de l'art. 501.3 TRLC. Aportar amb la documentació inicial

Nòmines

Essencial per vehicular per CSM
i CV

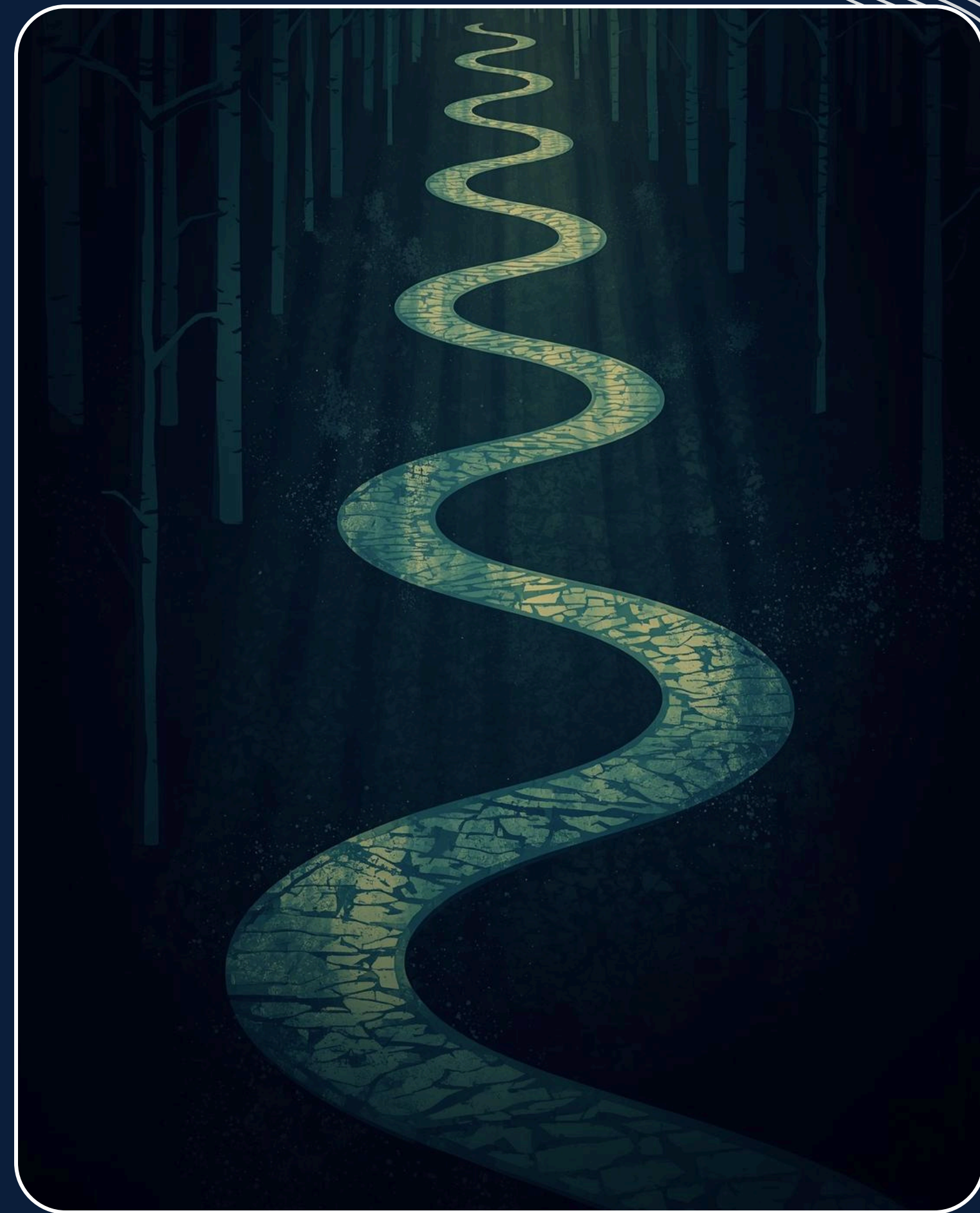
Antecedents penals

IRPF

La declaració de l'IRPF és
necessària per a l'anàlisi
patrimonial

Possibilitat de consultar el Punt Neutre Judicial

Ingressos recurrents

Críteris discrepants

Comparació entre les dues perspectives jurídiques de AP Barcelona i AP Madrid

SAP 713/24, AAP 7/1/25, AAP 102/2025

a) Ingrés recurrent = massa activa en la part embargable

- Tant el salari del treballador per compte d'altri com els ingressos de l'autònom formen part de la massa activa en la mesura que superen el límit inembargable
- Article 192.1 TRLC. S'integren a la massa els béns i drets que s'adquireixen fins a la conclusió del concurs. Això inclou el dret a percebre salaris periòdics mentre dura el concurs o si es comença a treballar durant el concurs
- Article 192.2 TRLC i article 607 LEC. Només entra a la massa la part embargable. La part inembargable es reserva a les necessitats bàsiques del deutor

b) Article 37 bis TRLC i presència de massa activa

- Hi haurà massa activa quan en el patrimoni del concursat existeixin drets legalment embargables
- La liquidació es descarta quan no hi ha massa activa o quan aquesta resulta insuficient per satisfer els crèdits contra la massa

Regla general

«Com a regla general, sempre que de la sol·licitud del concurs es derivi l'existència d'ingressos recurrents posteriors a la declaració, el correcte és declarar el concurs com a concurs amb massa, amb la salvetat que el jutge haurà d'apreciar en cada cas si la part embargable és tan escassa que no permeti afrontar raonablement les despeses de la massa.»

- SAP 713/2024. Ingressos de 42.000 euros anuals. Amb l'esposa, 72.000 euros. Treballador per compte propi. Lloguer de 1.200 euros mensuals i despesa extraordinària de 4.000 euros mensuals per hospitalització d'una filla
- AAP 117/2024. 1.283,87 euros mensuals. Absència de béns. Tres filles a càrrec. Es tracta com a concurs sense massa
- AAP 108/2024. 32.500 euros bruts anuals declarats. Es descarta el concurs sense massa i es tramita com a concurs amb massa
- AAP 110/2024. 27.754 euros anuals. Supera l'SMI en més de 10.000 euros. Concurs amb massa
- AAP 111/2024. 28.797,99 euros anuals. Concurs amb massa
- AAP 123/2024. Ingressos negatius de menys 1.200 euros mensuals. Concurs sense massa
- AAP 118/2024. 1.000 euros de pensió. Concurs sense massa
- AAP 107/2024. SMI i una motocicleta de 800 euros. Concurs sense massa

Tesi B

AAP Madrid, Secció 28, de 25 octubre 2024

No computar futur

Els ingressos futurs no han de ser computats en la massa activa: «no se pueden tomar como tal cantidades futuras no percibidas y cuya efectiva percepción depende del mantenimiento de la relación laboral que puede sufrir vicisitudes desde su pérdida a la modificación del salario»

Acors unificació criteris JM Madrid

Aquesta decisió genera un debat sobre les conseqüències legals i la **sostenibilitat** del sistema concursal. No hi ha acord en aquesta qüestió

Problema Tesi A

Conseqüències pràctiques en el debat

Problema si opta per liquidació i no per pla de pagament

Prolongació temporal indefinida de la liquidació. Limitada a un any?

Dificultats processals

Pèrdua de la font d'ingressos recurrents. Exoneració definitiva per transformació en 501 i 502

Declaració de concurs

Article 37 ter TRLC

«Si de la sol·licitud de declaració de concurs i dels documents que l'acompanyen resultés que el deutor es troba en alguna de les situacions a què es refereix l'article anterior

el jutge dictarà auto declarant el concurs de creditors amb expressió del passiu que resulti de la documentació sense més pronunciaments

ordenant la remissió telemàtica al "Butlletí Oficial de l'Estat" per a la seva publicació al suplement del tauler edictal judicial únic i la publicació al Registre públic concursal»

Publicitat addicional de la declaració

Declaració de concurs sense massa

Acords JM Barcelona, desembre 2023

«L'auto de declaració de concurs podrà contenir una disposició de publicitat addicional a la publicació al Registre Públic Concursal»

«Aquesta publicitat addicional podrà incloure, d'acord amb els articles 35.2 i 135 del TRLC, un requeriment al concursat per comunicar l'auto de declaració de concurs amb la documentació adjunta presentada, de manera directa i individual als seus creditors, mitjançant qualsevol correu electrònic disponible, de forma anàloga a la previsió continguda a l'article 692 bis.1 del TRLC»

Acords JM Madrid, octubre 2025

«A pesar de ello, sería recomendable que el deudor lo hiciera motu proprio como símbolo de buena fe.

De hecho, podrá ser requerido al efecto por el juzgado, como medio de publicidad complementaria, al amparo del artículo 35.2 del TRLC, a fin de asegurar el conocimiento pleno y efectivo de los acreedores afectados de la solicitud de exoneración»

Pluralitat de creditors

AAP Barcelona. Auto 131/2025, 3 juliol

El jutjat d'origen havia inadmes el concurs de Visitación perquè només constava un acreedor. L'Audiència recorda la seva doctrina general: «La razón de ser y finalidad del procedimiento concursal, que por ello es de carácter colectivo, presupone la existencia de una pluralidad de acreedores, y sin esta circunstancia no cabe su declaración»
«No cabe la declaración de concurso con un único acreedor»

«Siendo el solicitante del concurso una persona natural que tiene la posibilidad de acogerse al beneficio de exoneración del pasivo insatisfecho, es preciso interpretar el presupuesto de la pluralidad de acreedores con cierta flexibilidad, dado que la situación de sobreendeudamiento se puede producir a partir de una única deuda relevante»

«Hemos de presumir que la pluralidad de acreedores está presente en este caso, dado que el deudor persona física contrae obligaciones, probablemente de escasa cuantía, como suministros, gastos de comunidad..., que aunque no estén vencidas en el momento de la declaración, no dejan de ser deudas reales que nos permiten considerar que se cumple el presupuesto de la pluralidad de acreedores»

Participació i control dels creditors

Normativa

37 ter TRLC

- i. crida al creditor o als creditors que representin, almenys, el cinc per cent del passiu
- ii. amb la finalitat que, en el termini de quinze dies des de la publicació de l'edicte,
- iii. puguin sol·licitar el nomenament d'un administrador concursal
- iv. perquè presenti un informe raonat i documentat sobre els següents extrems:
  - 1r. Si existeixen indicis suficients que el deutor hagués realitzat actes perjudicials per a la massa activa que siguin rescindibles d'acord amb el que estableix aquesta llei.
  - 2n. Si existeixen indicis suficients per a l'exercici de l'acció social de responsabilitat contra els administradors o liquidadors, de dret o de fet, de la persona jurídica concursada, o contra la persona natural designada per la persona jurídica administradora per a l'exercici permanent de les funcions pròpies del càrrec d'administrador persona jurídica i contra la persona, sigui quina sigui la seva denominació, que tingui atribuïdes facultats de més alta direcció de la societat quan no hi hagi delegació permanent de facultats del consell en un o diversos consellers delegats.
  - 3r. Si existeixen indicis suficients que el concurs pugui ser qualificat de culpable.»

Segons els criteris dels JM de Madrid, es tracta d'un termini processal:

- 15 dies hàbils,
- computats des de la publicació de l'Auto de declaració de concurs al BOE

Informe Negatiu

AAP BARcelona 141/2025

El TRLC no regula expressament què passa quan l'AC conclou que no hi ha indicis (supòsit del cas MC OBRADOR SANT CUGAT S.L.).

La pràctica —seguint una lectura sistemàtica de l'art. 37 quinquies— condueix a:

- conclusió del concurs i tancament de seccions,
- extinció de la persona jurídica i cancel·lació registral, si no hi ha massa i tampoc indicis que justifiquin continuar.

Examen ofici del criteri AC

“La Ley no contempla si, como ocurre en el presente caso, el administrador concursal considera que no existen indicios de responsabilidad y de culpabilidad, si bien ha de deducirse que el Juzgado deberá acordar la conclusión del concurso, como así hace la resolución apelada. No puede descartarse que el órgano jurisdiccional competente -ya sea el propio Juzgado de lo Mercantil o, en su caso, la Audiencia Provincial en vía de recurso- revise el criterio expresado por la administración concursal, aun cuando tal revisión únicamente procederá **cuando concurren razones de especial entidad que lo justifiquen**”.

Sol·licitud exoneració

Art. 501 TRLC

Procediment d'accés

Art. 37 ter.2 TRLC

«En el cas que, dins del termini, cap legitimari hagués formulat aquesta sol·licitud, el deutor que fos persona natural podrà presentar una sol·licitud d'exoneració del passiu insatisfet»

Remissió a l'art. 486.2 TRLC

Quan la conclusió es produeix per finalització de liquidació o per insuficiència de massa, la sol·licitud d'EPI es regeix per la subsecció 2a de la secció 3a

Art. 501.4 TRLC

El LAJ dona trasllat de la sol·licitud d'EPI a l'AC i als creditors personats perquè en 10 dies al·leguin el que considerin convenient

Quan l'AC no aprecia indicis de l'art. 37 ter

El jutge ha de seguir el circuit complet de l'art. 501 TRLC amb trasllat i resolució sobre l'EPI

Iniciativa per Diligència Ordenació

Quan hagi transcorregut el termini de 15 dies des de la publicació del concurs al BOE sense petició de nomenament d'AC, el jutjat ha de dictar una resolució (judicial o processal) informant el deutor i concedint-li el termini de 10 dies per manifestar si sol·licita l'EPI

Extensió de l'exoneració

1. El deutor, en la sol·licitud d'EPI, ha d'aportar un llistat de crèdits exonerables i no exonerables?
2. L'exoneració s'estén només als crèdits llistats pel deutor o a tot el passiu exonerable, inclòs el no declarat, especialment en concurs sense massa? ¿I a les quanties comunicades?
3. Té sentit que el jutge, a l'auto d'EPI, detalli quins crèdits queden exonerats i quins no?

Extensió de l'exoneració

Anàlisi del criteri JM Madrid

Deure del deutor

- Es recomana que el deutor aporti amb la sol·licitud d'EPI un llistat de crèdits exonerables i no exonerables (idealment en format tipus "Excel").
- Finalitat: garantir el dret d'oposició dels creditors (que sàpiguen què pretén exonerar el deutor).
- Però els propis jutges destaquen la distinció clau: una cosa és la sol·licitud del deutor i una altra, el contingut de l'auto.

Tesi majoritària

- L'exoneració ha d'afectar la totalitat del passiu insatisfet exonerable existent quan es dicta l'auto d'EPI,
- Fonament en l'art. 489.1 TRLC.
- Argument clau: si no fos així, es permetria que el deutor "triés" quins crèdits s'exoneren i quins no, contra la par conditio creditorum i el criteri legal objectiu (art. 489).

Tesi minoritària

- L'exoneració només afectaria els crèdits que figuren en el llistat aportat pel deutor:
- Connexió amb el càlcul del 5 % del passiu de l'art. 37 ter TRLC,
- Analogia amb el règim del pla de pagaments (on l'abast de l'EPI s'ancora més en el contingut del pla).

Criteria Girona

Control d'accés a l'exoneració del passiu

Control limitat

L'Auto d'EPI es limita a reconèixer l'exoneració en els termes legals.

Incloem la llista de crèdits exonerables per facilitar l'execució

No és títol executiu, si bé l'extinció és de caràcter constitutiu

No catàleg

No verifica la naturalesa de cada crèdit ni es pronuncia sobre l'afectació particular de cada crèdit

No hi ha base legal per afirmar que l'auto operi com a sentència declarativa de l'abast de l'exoneració de cada crèdit

Exercici de la facultat d'autotutela

Correspon a cada Autoritat judicial o administrativa dur l'EPI a la pràctica. Concretar crèdits, naturalesa, quantia i afectació.

Moltes gràcies per la vostra atenció

